

Enheten för EU:s inre marknad
Moa Näsström

YTTRANDE
2025-09-17 Dnr 2025/01040-2

Remiss svar på slutbetänkandet av delegationen mot arbetslivskriminalitet (SOU 2025:25)

Er referens A2025/00273

Sammanfattning

Kommerskollegium är överlag positivt inställt till de nio konkreta förslag som återges i kapitel 9.2. Dock med vissa förbehåll gällande tillgänglighet och tillförlitlighet av information för utstationerande arbetsgivare och utstationerade arbetstagare, samt vikten av att informationen är tillgänglig på flera språk. Gällande fortbildningen för fastighetsmäklare måste utbildningen vara tillgänglig för fastighetsmäklare från andra medlemsländer och kan inte enbart tillhandahållas på svenska.

Regeringskansliet bör anmäla förslaget om krav på vidareutbildning för fastighetsmäklare till Kommerskollegium eftersom förslaget är anmälningspliktig enligt tjänstedirektivet.

Kommerskollegium vill uppmärksamma om möjligheten av att använda IMI-systemet för informationsutbyte med myndigheter i andra medlemsländer gällande bekämpningen av arbetslivskriminalitet vid gränsöverskridande situationer, såsom utstationering.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Bland våra uppdrag kan nämnas att vi är nationell samordnare för informationssystemet för den inre marknaden (IMI-systemet)¹, kontaktpunkt för att främja likabehandling och att stödja unionsarbetstagare och deras

¹ [För mer information vänligen se IMIs hemsida](#)

familjemedlemmar inom EU enligt artikel 4 i EU-direktiv 2014/54² samt samordnare för olika funktioner kopplade till den fria rörligheten av tjänster på den inre marknaden, inklusive anmälningar av krav enligt 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden och EU:s kontaktpunkt för tjänster.

Kommerskollegium avgränsar, utifrån vårt ansvarsområde, yttrandet till de konkreta förslagen som lyfts i kapitel 9.2 samt observationer som direkt anknyter till kollegiets uppdrag.

Generella synpunkter

Förslagen som gäller arbetstagare med arbetstillstånd

Gällande arbetstagare med arbetstillstånd (det vill säga arbetstagare som inte är EU-medborgare) finns en rad förslag; en ny lag som ger rätt till lön för arbetstagare med arbetstillstånd, en sanktionsavgift mot deras arbetsgivare om arbetstagaren förlorar arbetstillståndet eftersom arbetsgivaren frångått de anställningsvillkor som legat som grund för arbetstillståndet, möjlighet för uppehållstillstånd för att kunna hävda sin rätt till lön samt åtgärder för att underlätta att arbetstagarna får hjälp med att hävda sin rätt av arbetstagarorganisationer eller diskrimineringsombudsmannen.

Kommerskollegium ser dessa förslag som positiva åtgärder för att stärka arbetstagare med arbetstillstånds position, deras rättigheter och möjligheterna för dem att hävda sin rätt.

Kommerskollegium är även positivt inställd till att utöka omfattningen av personer som kan få hjälp vid förekomst av människohandel till att även inkludera arbetskraftsexploatering. Vi ser det som positivt att diskrimineringsombudsmannen föreslås kunna företräda arbetstagare om arbetstagarorganisationer inte har möjlighet.

I anknytning till de här förslagen vill Kommerskollegium uppmärksamma att de förslagna åtgärderna även kan vara applicerbara på personer som är tredjelandsmedborgare som anställts av ett företag i ett annat EU-land och sedan utstationerats till Sverige, om det visar sig att tredjelandsmedborgaren saknar arbetsrätt och tillgång till EU:s arbetsmarknad enligt de nationella reglerna i det EU-land där tredjelandsmedborgaren är anställd.

Förslaget om justering av sanktionsavgiften för utstationering

Gällande förslaget om att justera sanktionsavgiften för utstationering så att avgiften är baserat på prisbasbelopp är Kommerskollegium i sak positivt inställd. Vi noterar dock vikten av att all information om reglerna kring sanktionsavgifterna är tillgänglig för arbetsgivaren samt information om vilka uppgifter som måste inkluderas i en utstationeringsdeklaration för att den ska

² Europeiska parlamentets och rådets direktiv 2014/54/EU av den 16 april 2014 om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare L128

anses vara komplett. Denna information behöver vara lättförståelig, lättillgänglig, tillförlitlig och tillgänglig på flera språk för att optimera möjligheterna för arbetsgivarna att följa reglerna.

Kommerskollegium vill dock betona vikten av att använda IMI-systemet för att effektivt tillämpa sanktionsavgiften vid upprepning av överträdelser i relation till gränsöverskridande situationer, och främst gällande alla typer av utstationering. En viktig komponent är att meddela myndigheter i andra medlemsländer om omständigheter som tyder på oegentligheter, för att möjliggöra efterforskningar om ett företag har begått samma överträdelse tidigare. Annars uppstår risken att ett företag som begått överträdelser i Sverige fortsätter med samma överträdelser fast i andra medlemsländer utan att det upptäcks.

Förslaget om samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag

Förslaget att skapa ett parallellt system för samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag till privata aktörer anser Kommerskollegium är ett positivt förslag. Kommerskollegium tillstyrker att det bör vara helt separat från det system som skapas för delning av information mellan svenska myndigheter. Att det är två separata system, skapar möjligheten att eventuellt utöka systemet för myndigheter framöver vid behov. Kommerskollegium noterar att förslaget är väl bearbetat och tar dataskyddsaspekter i beaktning.

Däremot noterar Kommerskollegium om att informationsutbyte med myndigheter i andra medlemsländer, som är ett viktigt steg i att bekämpa arbetslivskriminalitet, inte diskuteras nämnvärt. **Kommerskollegium vill därför uppmärksamma att IMI-systemet är ett viktigt verktyg när det gäller att upptäcka och bekämpa gränsöverskridande arbetslivskriminalitet inom EU, främst när det gäller utstationering (av arbetstagare och förare) men även när det gäller yrkeskvalifikationer, verifiering av dokument, kontroll av A1-intyg och indrivning av sanktionsavgifter.** I IMI-systemet kan svenska myndigheter även uppmärksamma myndigheter i andra EU-länder om situationer som visar på eventuella oegentligheter när det gäller utstationering, till exempel om det saknas utstationeringsdeklarationer för utstationerade arbetstagare. Denna information möjliggör att nationella myndigheter kan undersöka situationen vidare.

IMI-systemet är tillgängligt att använda för svenska myndigheter och vid inkommande förfrågningar har svenska myndigheter en EU-rättslig skyldighet att besvara dem. Att kunna kontrollera en samlad registerinformation som svarande myndighet bör effektivisera arbetsbördan. Eftersom det nya systemet med samordnad registerkontroll inte väntas vara i bruk innan 2028 (s.534) är det av stor vikt att använda IMI-systemet fullt ut i relevanta områden för att bekämpa arbetslivskriminalitet.

Kommerskollegium noterar också att behovet av att kontrollera registerinformation om företag på andra språk inte kommenteras, och uppmärksammar därför att det vore önskvärt för att öka möjligheterna att kontrollera företag i gränsöverskridande situationer, till exempel om en underleverantör vill kontrollera företag som är potentiella huvudentreprenörer.

Förslaget om ett krav på fortbildning av fastighetsmäklare

Kommerskollegium gör bedömningen att givet vissa förutsättningar är kravet om fortbildning av fastighetsmäklare anmälningsskyldigt enligt tjänstedirektivet (se nedan).

Kommerskollegium noterar att fastighetsmäklare är ett av yrkena som ingår i det europeiska yrkeskortet (EPC) och fortbildning som krävs i Sverige måste därför vara tillgängligt för fastighetsmäklare från andra medlemsländer. Fastighetsmäklare från andra medlemsländer måste ha samma möjlighet att fortbilda sig som svenska fastighetsmäklare, och därför måste utbildningarna var tillgängliga på fler språk än svenska. Att inte möjliggöra att fastighetsmäklare från andra medlemsländer kan fortbilda sig med samma förutsättningar som svenska fastighetsmäklare skulle ha en diskriminerande effekt och vara ett hinder för tjänsteutövning. Vidare måste motsvarande fortbildning från andra medlemsländer erkännas.

Informationsinsatser

Kommerskollegium noterar att avsnitt 7.4.2. diskuterar behovet av informationsinsatser i syfte med att stärka utsatta arbetstagare och vill påminna om möjligheten att samarbeta med europeiska arbetsmyndigheten (ELA) i det här sammanhanget, för att dra lärdom om effektiv informationsspridning och möjligheten att nå en större del av EU:s befolkning.

Anmälningsskyldighet

Anmälan av krav på tjänsteverksamhet

Av 20 § p 6 förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet följer att Regeringskansliet ska anmäla förslag till författningar i enlighet med informationsförfaranden som följer av Sveriges medlemskap i EU. Ett sådant förfarande föreskrivs i tjänstedirektivet avseende nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet.³

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, artiklarna 15.7 och 39.5.

Enligt tjänstedirektivet ska samtliga krav som är tillämpliga på tjänsteutövare som är etablerade i ett annat land inom EU/EES och som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige anmälas.

Förslag till förordning om ändring i fastighetsmäklarförordningen (2021:518), 25 a § som föreskriver att en registrerad fastighetsmäklare ska genomgå fortbildning i syfte att behålla de kunskaper och den förmåga att tillämpa kunskaperna som avses i 25 §, kan utgöra ett sådant krav.

Om kravet kan komma att tillämpas på tjänsteleverantörer som inte är etablerade här, utan bara bedriver tillfällig verksamhet i Sverige, gör vi bedömningen att den remitterade bestämmelsen är anmälningspliktig enligt tjänstedirektivet.⁴

Anmälan, formulär/IMI

Enligt tjänstedirektivet måste krav på tjänsteverksamhet kunna motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, samt vara proportionerliga i förhållande till sitt syfte.⁵ En sådan motivering kommer att efterfrågas i samband med anmälan. Anmälan gör myndigheten själv i det webbaserade IMI-systemet. Kommerskollegium svarar gärna på eventuella frågor kring anmälningsförfarandet.

Ärendet har avgjorts av enhetschef Christofer Berg samt utredare, Moa Näsström föredragande.

⁴ Artikel 39.5.

⁵ Artiklarna 15.3 samt 16.1 tredje stycket.